

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль район Советы

КАРАР №Х-7

Балык Бистәсе ш.т.п.

2021 елның 28 июне

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә жир эшләрән башкаруга ордерлар (рөхсәтнамәләр) бирү тәртибе турындагы Нигезләмәне раслау хакында

“Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә жир эшләрән башкаруны тәртипкә салу һәм төзекләндерүне яхшырту максатларында, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль район Советы **КАРАР БИРӨ**:

1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә жир эшләрән башкаруга ордерлар (рөхсәтнамәләр) бирү тәртибе турындагы Нигезләмәне расларга (теркәлә).

2. Карарны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрэндәге рәсми сайтында һәм <http://pravo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрэндәге “Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталы”нда урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешенә контрольлек итүне Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң инфраструктураны үстерү буенча урынбасары Д.Н.Ризаевка йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль районы
Башлыгы урынбасары

Ф.Г. Әхмәтжанова

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе
муниципаль
район Советының
2021 елның 28
июнәндәге
Х-7 номерлы карарына
кушымта

**Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә
жир эшләрен башкару тәртібе турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә “Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 маддәсе, Балык Бистәсе муниципаль районы Уставы нигезендә эшләнде.

1.2. Әлеге Нигезләмәне үтәү Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә түбәндәге эшләренә алып баручы барлык юридик һәм физик затлар өчен (жир кишәрлекләренә милек хокукына, алардан файдалану яисә арендау хокукына бәйсез рәвештә) мәжбүри:

а) биналарны, корылмаларны, жир асты һәм жир өсте инженерлык челтәрләрен һәм коммуникацияләренә проектлау һәм төзү;

б) жир эшләрен башкаруга проект документациясен килештерү;

в) жир эшләрен башкаруны контрольдә тоту һәм күзәтчелек.

1.3. Әлеге Нигезләмә максатлары өчен түбәндәге төп терминнар һәм билгеләмәләр файдаланыла:

а) **жир эшләре** – 30 сантиметрдан артык тирәнлектә грунтны ачуга (актару, казу) бәйле эшләр башкару (сөрү эшләренән гайре), барлык төр объектлар һәм корылмалар, жир асты һәм жир өсте инженерлык челтәрләре, коммуникацияләр торгызганда субайлар (сугу) кагып кертү һәм батыру, шулай ук 50 сантиметрдан артык калынлыкта туфрак (жир) белән каплау;

б) **жир эшләрен башкаруга ордер** – Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан күчәмсез мөлкәт объектларын, жир асты инженерлык корылмаларын һәм коммуникацияләренә төзегәндә, ремонтлаганда жир, бораулау һәм башка эшләр башкару хокукы бирелгән документ;

в) **эшләренә башкаручы** – жир эшләрен башкару хокукын сораучы физик яки юридик зат;

д) **аварияле хәл (авария хәле)** – жирлек, квартал, торак йорт, башка тормыш өчен мөһим объект территориясендә инженерлык коммуникацияләре һәм корылмалары эшендә алдан күрелмәгән, көтелмәгән бозулар нәтижәсендә ресурслар

белән тәэмин ителешнең тулысынча тукталуына яисә ышанычлылыгын киметүгә китерерлек, үз артыннан зур өзеклекләр китереп чыгара торган вазгыять.

2. Жир эшләрән башкаруга ордер бирү тәртибе

2.1. Исемлек (1 нче кушымта) нигезендә жир эшләрәнең барлык төрләрән башкару жир эшләрән башкаруга ордер булган очракта гына (алга таба – Ордер) рөхсәт ителә.

Балык Бистәсе муниципаль районы жирлекләре территорияләрән төзекләндерү белән бәйле жир, төзелеш һәм ремонт эшләрән оештыру һәм үткөрү, жир эшләрән башкаруга ордер рәсмиләштерү һәм алу тәртибе жирле үзидарә органнының хокукый актларының билгеләнгән таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.2. Территорияләрне төзекләндерүне бозу белән бәйле төзелеш һәм жир эшләрән, инженерлык коммуникацияләрән төзү һәм ремонтлау эшләрән башкару срокларын килештерү һәм яраштыруны Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты (алга таба – вәкаләтле орган) гамәлгә ашыра. Жир эшләрән башкаруга Ордер вәкаләтле орган тарафыннан бирелә.

2.3. Ордер алу өчен заказ бирүче яки эшләр башкаручы (алга таба – мөрәжәгать итүче) вәкаләтле органга гариза (2 нче кушымта) һәм кирәкле документларны (3 нче кушымта) жиберә.

Эшләрне башкаручы, заказчының рәсмиләштерелгән ордерына инанмыйча, эшне башкарырга хокуклы түгел.

Вәкаләтле орган жир эшләрән башкаруга ордер алу өчен гариза алынганнан соң 13 көн эчендә:

а) документларның булуын һәм аларның билгеләнгән таләпләргә туры килүен тикшерә;

б) проектның дәүләт шәһәр төзелеше нормативлары һәм кагыйдәләре таләпләрәнә туры килүен тикшерә;

в) жир эшләрән башкаруга ордер бирә яисә, сәбәпләрән күрсәтеп, ордер бирүне кире кага.

Вәкаләтле орган әлеге Тәртипнең 4 нче кушымтасында каралган очракларда ордер бирүдән баш тарта.

2.4. Ордер мөрәжәгать итүчегә бирелә.

2.5. Вәкаләтле орган ордер биргәндә эшләрне башкару срокларын һәм территориянең бозылган төзекләндерүен тулысынча торгызу срокларын билгели.

Ордер, гамәлдәге төзелеш нормаларында һәм кагыйдәләрендә каралган эшләрне башкаруның норматив дөвамлылыгын исәпкә алып, тапшырылган эшләр башкару графигы нигезендә билгеле бер срокка рәсмиләштерелә.

Ордер анда күрсәтелгән төргә, күләмгә, срокка һәм эшләрне үткөрү урынына яраклы. Эшләр ордерда күрсәтелгән эшләрне башкаручы тарафыннан гына башкарыла ала. Эшләрне үтәү барышында мөрәжәгать итүче рөхсәтнамә бирү шартларының үзгәрүе турында вәкаләтле органга хәбәр итә (жаваплы эш башкаручы, лицензияләр срогы тәмамлану, проект карарларының житди үзгәрешләре һ.б.). Ордерда күрсәтелгән эшләрне башкаручыны алыштырган, объектны башка эш башкаручыга тапшырган очракта, эшкә заказ бирүче аны башка

эш башкаручыга янадан рәсмиләштерергә тиеш. Гамәлдәге ордерга үзгәрешләр һәм өстәмәләр аны биргән урында гына кертелә.

Ордерда күрсәтелгән эш башлану вакытының тоткарлануы 5 (биш) эш көненнән артыграк булганда, бирелгән ордер гамәлдә түгел дип санала һәм ул гариза бирүче тарафыннан вәкаләтле органга срок чыкканнан соң 3 эш көне эчендә кире кайтарылырга тиеш.

2.6. Жир эшләренең барлык төрләрен башкаруга бер айдан артык вакыт кирәк булганда аерым этапларга ордер бирелергә мөмкин, бу вакытта һәр этап эшенә аерым срок билгеләнә.

2.7. Вәкаләтле орган түбәндәге очрақларда ордерның гамәлдә булуын туктатып тора:

- жир эшләре башкарыла торган объектның торышы кешеләр гомеренә яисә сәламәтлегенә һәм транспорт хәрәкәтенә куркыныч тудырса;

- мөрәжәгать итүче ягыннан ордерны рәсмиләштерүнең билгеләнгән тәртибен бозулар ачыклану, ул бирелгән гамәлләрне, рөхсәтнамәләрне, килештерүләрне вакытлыча туктату;

- жир эшләре үткәрелә торган урын белән янәшә урнашкан биналар һәм корымаларның конструкцияләре һәм элементлары деформациясә барлыкка килү.

Ордерның гамәлдә булуы туктатылган очрақта мөрәжәгать итүченең ордеры алынырга тиеш.

Ордерның гамәлдә булуын туктатып тору сәбәбе булган хокук бозуларны бетергәннән соң, аның көче (гамәлдә булуы) торгызыла (ордер мөрәжәгать итүчегә кире кайтарыла). Шул ук вакытта ордерда аның гамәлдә булуын тиешле чорда туктатып тору турында билге ясала. Ордерның гамәлдә булуын торгызу мөрәжәгать итүченең бозуларны бетерүне раслаучы һәм алга таба жир эшләрен башкарганга әлегә Кагыйдәләрнең үтәлешен гарантияләүче вәкаләтле органга мөрәжәгәте буенча гамәлгә ашырыла.

2.8. Вакыты чыккан ордер буенча эшләргә гамәлгә ашыру тыела. Вакыты чыккан ордер буенча эшләр үткәрү жир эшләрен үз белдеге белән башкару дип таныла. Эшләр билгеләнгән срокта үтәлмәсә яисә ордерда билгеләнгән срокларда эшне төгәлләргә мөмкинлек бирми торган сәбәпләр барлыкка килгән очрақта, мөрәжәгать итүче ордер срокларын озайту турында гариза белән вәкаләтле органга мөрәжәгать итәргә тиеш. Озайту ордерда күрсәтелгән срок узганчы кимендә биш календарь көн кала башкарыла.

2.9. Финанслау булмау сәбәпле эшләр туктатылганда ордер, төзелеш майданчыгын карап тоткан өчен тулысынча җаваплылык бирелеп, эшләр заказчысына эш башкару хокукыннан башка (бары тик төзелеш майданчыгы территориясен һәм киртә-коймаларны карап торуга гына) рәсмиләштерелә.

Финанслау озак булмаган очрақта объект консервацияләнергә мөмкин, ордер ябыла. Консервацияләнгән объектны тоту өчен җаваплылык заказчы өстендә кала.

2.10. Автомобиль юллары кисешкән урыннарда һәм зур озынлыктагы трассаларда эшләр башкарганга Ордер, һәр кишәрлеккә эш срокларын билгеләп, кишәрлекләргә аерым бирелә, әмма 100 п. м. артык булмаган озынлыктагы суүткәргеч, канализация, жылылык трассасы, газүткәргечләр һәм телефон һәм

электр кабельләре өчен һәм автомобиль юллары кисешкән вакытта аерым 200 п.м. дан артык түгел.

3. Инженер-коммуникацион (жир), ремонт һәм башка эшләр башкару тәртибе

3.1. Киләсе елда жир асты челтәрләрен, корылмаларны төзү яисә реконструкцияләү (подряд яисә хужалык ысулы) буенча эшләре башкарылырга тиешле оешмалар алдагы елның 1 октябренә кадәр вәкаләтле органга төзелеш яисә реконструкция өчен билгеләнгән трасса сызымнарын теркәп план заявкалары бирергә тиеш.

3.2. Магистраль урамнарда, камилләшкән өслек капламасы булган юлларда һәм мәйданнарда жир асты коммуникацияләрен салуның һәм яңадан урнаштыруның төп ысулы – төзек өслекне ачмыйча башкарыла торган ябык ысул.

Магистраль урамнарда, проспектларда, юлларда һәм камилләштерелгән өслекле мәйданнарда инженерлык коммуникацияләрен салуның һәм яңадан урнаштыруның ачык ысулы бары тик вәкаләтле орган тарафыннан язма рәвештә бирелгән рөхсәтнамә буенча гына рөхсәт ителә.

3.3. Автомобиль юлларының юл йөрү өлешендә жир эшләрен алып бару (ул автотранспортның хәрәкәтен вакытлыча чикләүне яисә туктатуны (урамны туктатуны һәм ябуны) таләп итә) фәкәт юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендәге орган белән килештереп кенә башкарыла.

3.4. Жир эшләре башланыр алдыннан мөрәжәгать итүче жир эшләре башланганчы бер тәүлектән дә соңга калмыйча эшләр башкарылган урында жир асты корылмалары яисә башка объектлары булган эксплуатацияләү хезмәтләренен һәм башка оешмаларның, учреждениеләрнен һәм физик затларның вәкаләтле вәкилләрен эшләр башкару урынына чакыртырга тиеш. Бу тәртип шулай ук жир эшләрен алып баруны килештерү кәгазендә оешма яки жир эшләре башкарылачак жир кишәрлегеннән файдаланучы физик затларны, шулай ук катнаш һәм параллель инженерлык челтәрләре, башка объектлар булган оешмаларны яки физик затларны чакырту зарурилыгы күрсәтелсә дә кулланыла.

3.5. Ордерда күрсәтелгән эксплуатация һәм башка оешмалар житәкчеләре үз вәкаләтле вәкилләренен эш башкару урынына килүен тәмин итәргә бурычлы. Бер үк вакытта жир асты корылмаларының, коммуникацияләренен һәм башка мөлкәтнен сакланышын тәмин итү һәм зыян салуны кисәтү максатыннан, эшләрен башкаруның аерым шартлары аныклана һәм язмача теркәлә.

Проектта күрсәтелмәгән жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары ачыкланган очракта, эшләр башкаруга комачауламаса да, жир эшләре башкару тыела. Ачылу урынына коммуникацияләр һәм корылмалар хужаларының вәкилләре чакырылырга тиеш. Бер үк вакытта эшләрен башкаручы коммуникацияләрен һәм корылмаларны зарарланулардан саклау чаралары күрергә тиеш. Кирәкле саклауны тәмин итү мөмкин булмаган очракта, эшләр элегә коммуникацияләр һәм корылмаларның хужалары белән эшләр проектын килештергәнче туктатылырга тиеш.

3.6. Жир эшләрә башланыр алдыннан эшне алып баручы эшләр башкару урынын санитар нормалар һәм кагыйдәләр таләпләренә туры китереп, типик киртәләр белән әйләндереп ала, ул ГОСТ нигезендә типовой юл билгеләре белән жиһазландырыла, анда эш башкаручы оешма исемен, эш башкарган өчен җаваплы затны, телефон номерын күрсәтәләр.

Кичке һәм төнге сәгатьләрдә киртә-коймаларда Россия Федерациясендә юл хәрәкәте кагыйдәләре белән каралган яктылыкны кире кайтаручы кисәтү билгеләре булырга тиеш.

Килү-үтү урыннарын ябуны таләп итә торган казылган урыннары булган юлларда юл билгеләре куела, РФ ЭЭМ органнарында расланган схемалар буенча йөрү юнәлешләре билгеләнә. Караңгылык төшү белән казып ачылган урыннар яктыртыла.

3.7. Эш алып барылганда жир эшләрен башкару өчен җаваплы зат даими рәвештә казып актарылган урында булырга тиеш, үзе белән эш башкаруга ордер, тиешле тәртиптә килештерелгән техник проекты булырга тиеш; РФ Эчке эшләр министрлыгының Балык Бистәсе районы буенча бүлгә белән килештерелгән юл хәрәкәте схемасы; эшләр башкару проекты, шулай ук жир асты корылмалары һәм коммуникацияләр хужаларының күрсәтмәләре.

3.8. Жир асты корылмаларын һәм коммуникацияләренә төзегәндә, ремонтлаганда һәм үзгәртеп корганда жир эшләре урынын киртәләү коймаларын урнаштыру урыннары эшләр башкару проектында билгеләнә. Төзелеш материаллары, техника һәм механизмнар киртәләнгән кишәрлекнең тышкы ягында булырга тиеш. Жир эшләре урынын киртәләү юл өслекләрен тулысынча торгызганнан соң гына алынырга тиеш.

3.9. Гамәлдәге жир асты инженерлык челтәрләренә, яшел утыртмаларның сакланышы өчен мөрәҗәгать итүче җаваплы. Күрше яисә кисешкән коммуникацияләр зарарланган очракта, алар кичекмәстән әлгә коммуникацияләренә куллануны оештыручының күрсәтүе буенча эш башкаручы оешма көче һәм чаралары белән торгызылырга тиеш.

Шөһәрнең үзәк урамнарында һәм мәйданнарында, транспорт һәм жәяүлеләрнең интенсив хәрәкәте урыннарында жир асты коммуникацияләрен төзү һәм реконструкцияләү эшләре төнлә башкарылырга тиеш. Койма-киртәләренә, грунт һәм материалларны жыю иртәнге 7 сәгатькә кадәр башкарылырга тиеш.

3.10. Алына торган грунт киртәләр чикләрендә өелә. Төзеп җиткерелмәгән территорияләрдә эшләр башкарганда, чыгарылган туфракны кире урынына күмү өчен траншеяларның бер ягына өю рөхсәт ителә.

Сүтелгән, актартылган юл калдыклары һәм төзелеш материаллары киртәләп алынган урын чикләрендә яки махсус билгеләнгән урыннарда сакланырга тиеш. Бордюр, кәс (чирәм) тикшерелә һәм икенчел куллану өчен аның яраклылыгы билгеләнә. Эш башкаручы шулай ук сүтелгән юл һәм тротуар өслекләрен (капламаларын), борт ташын, түшәмәләренә баскычларын һәм плитәләрен саклауны тәмин итәргә тиеш.

Жир эшләрен башкарганда юлны сүтеп актарганда чыккан грунт, төзелеш материалларын юл һәм урамнарның машиналар йөрү өлешендә, жәяүлеләр тротуарларында, чүп-чардан арындырылган газоннарда өю тыела.

3.11. Транспорт магистральләренең, юлларның һәм урамнарның машиналар йөрү өлешендә, жәяүлеләр тротуарларында һәм башка төзекләндерелгән территорияләрдә, газоннарда жир эшләре башкарганда, грунт һәм траншея чикләрендәге каты өслек бары тик Экология һәм табигый ресурслар буенча махсус вәкаләтле орган тарафыннан күрсәтелгән урыннарда гына эшләнә һәм тикшерелә.

Юл йөрү өлешенең һәм тротуарларның асфальт өслеген ачу проект һәм рөхсәт белән каралган чикләрдә һәм ачыла торган траншея күләмнәрендә башкарыла. Сүтелгән асфальт катламы (скол) бер эш көне дәвамында чыгарылырга тиеш. Асфальт сколын (китекләрен) 2 тәүлектән артык вакытка өяргә рөхсәт ителми.

3.12. Урамнарда, юлларда, камилләштерелгән капламалы тротуарларда, майданнарда һәм башка төзекләндерелгән территорияләрдә жир эшләре түбәндәге шартларны үтәү белән алып барыла:

- эшләр эшне башкару проекты нигезендә кыска кишәрлекләр белән башкарылырга тиеш;

- алдагы кишәрлекләрдә эшләр, элеккеге кишәрлекләрдәге барлык эшләр тәмамланганнан соң гына, торгызу эшләрен һәм территорияне жыештыруны да көртөп, рөхсәт ителә;

- корылмаларның тышкы габаритларына карап, траншея киңлегенә минималь булырга тиеш;

- траншеялар һәм нигез чокырлары жир эшләрен башкаруга гамәлдәге кагыйдәләр нигезендә бөтен тирәнлеккә беркетелергә яки тиешле сөзәклеккә ия булырга тиеш.

3.13. Жир эшләре үткәрелгән урыннарда һәм алар тирәсендәге территорияләрдә яңгыр һәм кар суларын агу эшләрен башкаручы оешма тәмин итәргә тиеш. Коеларны, яңгыр кабул итү рәшәткәләрен һәм лотокларны саклау өчен коеларга, яңгыр кабул итү рәшәткәләренә һәм лотокларга керү мөмкинлеген тәмин итүче агач калканныр һәм әржә кулланылырга тиеш.

3.14. Гамәлдәге инженерлык коммуникацияләренә һәм алар белән кисешкән урыннарда турыдан-туры якын жирдә жир эшләре алып бару тиешле санитария нормалары һәм кагыйдәләре, эшләр башкару кагыйдәләре һәм эксплуатация оешмаларының норматив документлары таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән эшләр эшне башкаручы күзәтүендә, шулай ук эксплуатацион хезмәтләр хужалары күзәтүендә башкарыла, алар урында грунтны көрәк белән казуның чикләрен билгелиләр. Гамәлдәге жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары янында гамәлдәге жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары хужалары белән килештермичә жир казу механизмнарын, удар инструментларны (ломнар, киркалар, чөйләр, пневматик инструментлар һ.б.) куллану, эшләрне оештыру проектында каралганнан кимрәк араларда экскаваторлардан файдалану тыела. Мондый очракларда эш кулдан гына башкарыла.

Жир эшләрен туң һәм каты туфракта алып барганда түбән төшсә чөй жайланмаларын газүткәргечләргә, электр үткәргечләренә, башка жир асты коммуникацияләренә 5 метрдан кимрәк араларда һәм объектларга өч метрдан якынарак булганда куллану тыела. Түбән төшүче чөй жайланмаларын торактан турыдан-туры якында куллану тыела.

Гамәлдәге жир асты корылмаларын зарарлаган өчен җаваплылык жир эшләрән башкаручы оешмалар һәм физик затлар, шулай ук әлегә эшләрне объектта башкару өчен җаваплы вазыйфай затлар өстендә.

3.15. Эшләр алып барылганда тыела:

- РФ Эчке эшләр министрлыгы бүлеге белән килештермичә юлларда эшләр башкару;

- урамнарның якин-тирә участокларын пычрату һәм яңгыр канализациясен чүпләү;

- су үткәргеч торбалар, кюветлар һәм газоннарны күмү;

- газүткәргечләрнең, жылылык трассаларының, электр тапшыру линияләренең һәм элементә линияләренең сак зоналарында материаллар һәм конструкцияләр урнаштыру (өю);

- люк капкачларын, күзәтү коеларын һәм камераларын, су агызу рәшәткәләрен, яңгыр суларын кабул итү коеларын, юл буе лотокларын һәм кюветларын, су уздыру торбаларын һәм дренаж, геодезик билгеләрне, жир эшләре өчен бүлеп бирелмәгән юлның һәм тротуарларның юл йөрү өлешен жир яки төзелеш материаллары белән күмү;

- траншеялардан, нигез чокырларынан, коелардан юлларга, тротуарларга һәм төзекләндерелгән территорияләргә су агызу (кудыру). Су бу участокта гамәлдәге яңгыр канализациясенә юнәлдерелгә яки шланг һәм лотокларга жибәрелгә тиеш.

- расланган проектта каралмаган гамәлдәге жир асты корылмаларын кызыксынган оешма һәм вәкаләтле орган белән килешенмичә, әгәр күрсәтелгән корылма житештерүгә комачауламаса да күчерү;

- гамәлдәге жир асты челтәрләре трассаларында нинди дә булса төзелмәләре һәм корылмаларны күчерү;

- яшел утыртмаларны кисү һәм кыру, кануннарда билгеләнгән тәртиптә жиңмерүгә рөхсәтнамә булмыйча, тамыр системасын ачу, актару;

- торак пунктлар урамнары буйлап гусеницалы транспорт һәм машиналарны йөртү (куу);

- геодезия хезмәте тарафыннан контроль-башкару төшерү эшләренә кадәр чыгуның жир асты коммуникацияләре булмаган траншеяларны күмү;

- Вәкаләтле органда килештерелгән башкару схемасын үтәмичә генә, төзелеш объектларын, инженерлык жир асты коммуникацияләрен файдалануга һәм ордерны ябуны кабул итү.

3.16. Яшелләндерелгән территориядә жир эшләре башкарганда оешма, предприятие, учреждение яки жирне актарып ташлаучы физик затлар бурычлы:

- яшелләндерелгән территориядән файдаланучылар һәм вәкаләтле орган белән яшел утыртмалар зонасында төзелеш эшләрен башлауны килештерергә һәм аларның тәмамлануы турында ике көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә;

- төзелеш материалларын өеп, газоннарда машиналар кую урыннары оештырмакка, шулай ук агачтан 2,5 м һәм куаклардан 1,5 м ераклыкта. Ягулык материалларын туплау (өю) агач һәм куаклардан 10 метрдан да ким булмаган ераклыкта башкарыла;

- төзелеш материаллары белән яшел утыртмаларны пычратмаска һәм капламаска;

- килү юллары һәм күтәргеч краннар урнаштыру урыннары үсентеләрдән читтә булырга тиеш һәм агачларның урнаштырылган киртәләрен бозмаска;

- агач һәм куакларның тамыр системасы зонасында эшләрне тамыр системасына зыян китермичә төп скелет тамырлары урнашкан урыннан түбәнрәк башкарырга;

- жир эшләрен башкарганда жир өстенен ундырышылы катламын алу, бұртлау һәм аны саклау эшләрен үткәрергә һәм аны тиешле урыннарда чыгаруны тәмин итәргә, аннары табигатьне саклау чараларын үткәреп бозылган жирләрне яңадан торгызырга;

- төзелеш территориясендәге агачларны 2 м биеклектәге тоташ калканнар белән киртәләргә. Калканнарны агачтан кимендә 0,5 м ераклыкта өчпочмак итеп урнаштырырга, шулай ук 0,5 м радиуслы өчпочмак тирәли агач түшәмә жәяргә;

- шәһәр юлларын, майданнарны, ишегалларын, тротуарларны һәм башкаларны түшәү (жәю) һәм асфальтлау вакытында агач тирәли диаметры 2 метрдан да ким булмаган буш киңлекләр калдырырга, аннан соң тимер-бетон рәшәткә яисә башка өслек куярга;

- кабель, канализация торбалары һәм башка корылмалар салганда траншеялар казуны агач кәүсәсенен юанлыгы 15 см га кадәр булганда кимендә 2 м ераклыкта, 15 см дан артык булганда 2 м дан ким булмаган ераклыкта, куаклардан 1,5 м дан ким булмаган ераклыкта араны кырый скелет ботагы нигезеннән исәпләп башкарырга кирәк;

- гамәлдәге утыртмалар районындагы юлларны, тротуарларны һәм башка корылмаларны реконструкцияләгәндә һәм төзөгәндә вертикаль тамгаларны төшергәндә яки арттырганда гамәлдәге вертикаль тамгаларның үзгәрешләренә 5 см га артыкка юл куймаска;

. тамыр системасын күмү яки ачу котылгысыз очрақларда проектларда һәм сметаларда агач үсешенен нормаль шартларын саклау өчен тиешле жайланмалар күздә тотыла;

- төзелеш эшләрен башкарганда туфракны вәкаләтле орган тарафыннан күрсәтелгән урыннарда чыгаруны тәмин итәргә, ул аннары табигатьне саклау чараларын уздыруга һәм бозылган жирләрне торгызуга тотылачак.

4. Авария эшләрен башкару һәм аларның нәтижәләрен бетерү тәртібе

4.1. Инженерлык челтәрләрендәге аварияләрен бетергәндә (авария телефонограммасы буенча) авария хезмәтләре тарафыннан казуларны ордерны алдан рәсмиләштермичә башкарырга рөхсәт ителә соңыннан бер тәүлек эчендә рәсмиләштерү белән.

4.2. Жир асты корылмаларында, инженерлык коммуникацияләрендә аларны эксплуатацияләү барышында яки төзелеш эшләре башкарылуға бәйле рәвештә бәхетсезлек очрақлары өчен алшартлар барлыкка килүгә яки аларның нормаль эшләве бозылуға китергән авария хәле туганда, күрсәтелгән инженерлык корылмаларын һәм коммуникацияләрен эксплуатацияләүче оешма аварияне бетерү

өчен кичекмәстән авария бригадасын жиберергә тиеш, үзе белән хезмәт таныклығы һәм аварияне бетерүгә заявка, авария турындагы телефонограмманың күчермәсе булган җаваплы зат җитәкчелегендә авария хезмәте наряды аварияне юкка чыгарырга һәм аның нәтижеләрен бетерергә керешергә тиеш. Авария эшләре аны тулысынча юкка чыгарганчы өзлексез режимда алып барыла.

4.3. Авария бригадасын жиберү белән бер үк вакытта казу эшләре башланганчы эксплуатацияләүче оешма авария турында вәкаләтле органга эшләр алып барыла торган урын, җаваплы затларның шәхси мәгълүматлары хакында хәбәр итәргә тиеш, шулай ук инженер корылмаларын эксплуатацияләүче оешмага, РФ ЭЭМ бүлегенә (юлларны чикләү яисә ябу кирәк булганда) телефонограмма белән авария турында хәбәр бирергә, яшелләндерелгән территориядә авария эшләрен алып барганда вәкаләтле органга хәбәр итәргә бурычлы..

Якында гына салынган челтәрләрнең сакланышын тәмин итү өчен җир эшләрен алып барганда эш башкаручы эшләр башланганчы әлеге участката җир асты коммуникацияләре булган эксплуатацияләүче оешмалар вәкилләрен чакырырга тиеш.

Һәлакәт турында хәбәрнамә алганнан соң авария урыны белән чиктәш инженерлык коммуникацияләре һәм җир асты корылмалары булган оешмалар җитәкчеләре җаваплы вәкилләрнең авария урынына килүен вакытында тәмин итәргә һәм гамәлдәге коммуникацияләрнең һәм корылмаларның сакланышын тәмин итү өчен кирәкле шартлар турында язма рәвештә күрсәтмәләр бирергә тиеш.

4.4. Авария хәлендә ачуга (казу-актаруга) рөхсәтнамә (ордер) эш башлану белән бер үк вакытта рәсмиләштерелә. Әгәр авария эш сәгатендә түгел яки ял көнендә килеп чыккан икән, рөхсәтнамә киләсе эш көне белән рәсмиләштерелә.

Эшләрне башкаручы оешма аварияне вакытында бетермәгән һәм территорияне төзекләндермәгән, шулай ук ордерны рәсмиләштермәгән өчен гамәлдәге законнар нигезендә җаваплылык тота.

4.5. Инженерлык коммуникацияләрендә аварияләрне бетерү өчен торгызу эшләренең дөвамлылыгы жәйге чорда өч тәүлектән, кышкы чорда биш тәүлектән дө артмаска тиеш.

4.6. Эшләр өчен җаваплы затлар кешеләр иминлеген һәм транспорт хәрәкәтен, янәшәдә урнашкан җир асты һәм җир өсте корылмаларының сакланышын, барлык эшләр чорына кирәкле коймаларны, юл билгеләрен, күрсәткечләрне, яктырткычларны, мәгълүмат такталарының барлыгын һәм аларны тиешенчә карап торуну тәмин итәргә тиеш; кирәк булган очракта халыкка һәм җитештерү предприятиеләренә гаммәви мәгълүмат чаралары аша эш барышы хакында хәбәр ителә.

4.7. Җир асты коммуникацияләрендә аварияләр бетерелгәннән соң юлларның, тротуарларның өслекләрен торгызу эшләр тәмамланганнан соң 10 көнлек сроктан да соңга калмыйча гамәлгә ашырыла, әлеге Нигезләмәнең 4.11 пунктында каралган очраклардан гайре. Бу чорда казылган урыннардагы урамнарның һәм тротуарларның юл өлешен карап тоту өслекләренә ачу белән шөгыйльләнүче оешма, предприятие, учреждение, физик затка йөкләнә. Территорияне төзекләндерүне торгызу тулы күләмдә һәм территориянең баштагы торышына туры китереп гамәлгә ашырыла.

4.8. Авария-торгызу эшләрән уздыру объекты территорияне төзекләндерү һәм юл-ремонт эшләре буенча эшләрнең факттагы үтәлешен һәм аларның сыйфатын эш башкаручы оешма вәкилләре, территория хужасы, вәкаләтле орган вәкилләре, шулай ук РФ Эчке эшләр министрлығы бүлеге вәкилләре (әгәр эшләр юл йөрү өлешендә үткәрелсә) катнашында тикшергәннән соң контрольдән алына.

4.9. Планлаштырылган эшләрне авария хәле дип башкару тыела. Мондый гамәлләрдә эшләрне башкаручы гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы.

4.10. Авария булган инженерлык челтәрләре хужалары территорияне төзекләндерү торышы өчен өч ел дәвамында җаваплы.

4.11. Гамәлдәге жир асты корылмаларын һәм коммуникацияләрне зарарлаган өчен җаваплылыкны эшләрне башкаручы оешмалар һәм аларны башкару өчен җаваплы зат үз өстенә ала (җавап тотат).

5. Жир эшләрән башкарганнан соң торгызу эшләре

5.1. Жир эшләрән башкаручы оешма, предприятие, учреждение, физик зат, шәхси эшқуар бозылган газоннарны, яшел утыртмаларны, балалар һәм спорт майданчыкларын, кече архитектура формаларын, борт ташын һәм асфальт өслекне юлның яисә тротуарның бөтен киңлегенә сыйфатлы итеп торгызырга тиеш.

5.2. Урамнарда, тротуарларда һәм майданнарда траншеялар һәм нигез чокырларын күмү вәкаләтле орган вәкиленең техник контроле белән башкарыла. Гамәлдәге коммуникацияләр белән кисешү урыннарында траншеяны күмү жир асты коммуникацияләрән файдаланучы оешма вәкилләре катнашында башкарыла. Эшне башкару өчен җаваплы зат вәкаләтле органга һәм тиешле оешмаларга траншея һәм нигез чокырын күмү вакыты турында үз вакытында хәбәр итәргә тиеш.

5.3. Әгәр ачу камилләштерелгән өслектә башкарылса, траншея һәм нигез чокырын күмү ком-гравий катнашмасын каток белән катлап тыгызлап һәм алга таба су сибеп торып башкарылырга тиеш.

Камилләштерелмәгән өслекләр зонасында ачканда траншея һәм нигез чокырын күмү урындагы туфракны каток белән катлап тыгызлап һәм алга таба су сибеп торып башкарылырга тиеш.

5.4. Күмүнең сыйфаты һәм материалларны тыгызлау дәрәжәсе турында төзекләндерү буенча эшчәнлекне контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфай затлар акт төзи. Траншеяларны кондицион булмаган грунт белән күмгәндә, тиешле дәрәжәдә тыгызламыйча яки башка технологик нормалар бозылса, күмүнең сыйфатын техник тикшерүне гамәлгә ашыручы зат эшне туктатырга, акт төзәргә һәм административ хокук бозу турында беркетмә төзәргә вәкаләтле затларга, гаеплеләрне җаваплылыкка тарту өчен, тапшырырга хокуклы.

5.5. Урамнарның һәм тротуарларның машиналар йөри торган өлешен киредән күмү катлап тыгызланган ком белән (су сибеп) башкарыла, кышкы чорда жепшек ком белән. Яшел зонаны (газоннарны) торгызу (кире күмү) казылган урынның өске катламын торгызу бары тик үсемлек грунты белән генә башкарылуын исәпкә алып гамәлгә ашырылырга тиеш. Үсемлек грунты катлавының калынлыгы түшәү урыннарында 30 см дан да ким булмаса тиеш. Кире күмелгәннән соң, газон

үләннәре орлыгы чәчелә торган үсемлек җирләрне белән территорияне төзекләндерү эшләре башкарыла.

5.6. Траншеяларны күмү башкарма төшерүне гамәлгә ашырганчы рөхсәт ителми.

5.7. Урамнарның, юлларның юл йөрү өлешенә, шулай ук тротуарларның астында эшләр башкарылганда өслекләргә торгызу юллар һәм тротуарлар күчәрләренә параллель һәм перпендикуляр булган туры сызыклар буйлап башкарыла, юлларда траншеядан ике якка да 20 сантиметр, тротуарлар буенча 15 сантиметр өслекнең төзек өлешен колачлап бораулау жайланмасы белән ачканда җимерелгән өслекнең бөтен киңлегендә, экскаватор ачканда 20 һәм 15 сантиметрдан да ким түгел. Шулай ук вакытта иске асфальт-бетон киселә, чистартыла, вертикаль стеналар һәм нигез өслеге битум белән сылана.

5.8. Җир, материалларны, конструкцияләргә, төзелеш чүп-чарын һәм коймаларны торгызу эшләренән соң җыеп алу мәжбүри.

5.9. Юл өслекләрен торгызу өчен түбәндәге сроклар билгеләнә:

- магистральләрдә, скверларда, паркларда, җәяүлеләр өчен юлларда, шулай ук транспорт һәм җәяүленең зур хәрәкәте булган урыннарда торгызу эшләре төзелеш оешмасы траншеялардан күмеп бетергәннән соң ук кичекмәстән башлангычта тиеш;

- калган очрақларда - траншея күмелгәннән соң 2 тәүлектән артык түгел.

5.10. Юл капламасының терек катлавын торгызу ел әйләнәсе башкарыла. Көзгә-кышкы чорда (IV – I кварталлар) эшләр башкарылганда эш башкаручы зыян күргән урынны кардан һәм боздан тулысынча чистартырга, юл капламасының терек катлавын торгызырга һәм кышкы чорда аның торышын күзәтеп торырга тиеш; жылы чорда, әмма 25 апрельдән дә иртәрәк түгел, асфальт-бетон өслеген торгызуны гамәлгә ашырырга кирәк. Асфальт-бетон катламнарын торгызуның технологик эзлеклелегә тышкы һава температурасы көзгә $+10^{\circ}\text{C}$ тан, э яз $+5^{\circ}\text{C}$ тан ким булмаганда башкарылырга тиеш. Асфальт-бетон катламнарын торгызу мөмкин булмаган очрақта, аларны тимер-бетон плитәләрдән җыелма катламнарда алыштыру рөхсәт ителә.

5.11. Көзгә-кышкы чорда (IV – I кварталлар) тотрыклы тискәре температура булганда эшләргә башкару мөмкин булмау сәбәпле, бозылган төзекләндерү эшләре вакытлыча схема буенча башкарыла һәм киләсе елның 1 июненә кадәр төгәл торгызылырга тиеш, ә Ордерның гамәлдә булуы гарантия хаты һәм торгызу эшләре графигы нигезендә озайттыла.

5.12. Ачылган урыннар сыйфатсыз томаланган (капланган), җирнең утыруы һәм өч ел эчендә торгызылган капламаның деформациясә беленгән очрақта кабат каплау, томалауны җир эшләрен башкарган оешма башкара, ул барлык дефектларны үз хисабына кичекмәстән бетерергә яки подрядчы тарафыннан аның башкарылуын финансларга һәм файдалануга тапшырырга тиеш.

5.13. Җир асты коммуникацияләргә һәм корылмалары хужалары күзәтү коеларының һәм яңгыр алгычларның люкларын (капкачларын) юл капламалары дәрәжәсендә урнаштырырга һәм карап тоттырырга тиеш. СНИП таләпләренә туры килмәгәндә люкларның биеклеген төзәтү тиешле органнарның беренче таләбе буенча 48 сәгать эчендә башкарылырга тиеш. Карау һәм яңгыр кабул итү коеларының ачык люклары, камералары, коеларның җимерелгән люклары булу

рөхсәт ителми. Аларны алмаштыру тиешле органнар таләп иткән мизгелдән соң 2 сәгать эчендә башкарылырга тиеш.

Жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары хужалары күзәтү коесын ремонтлаганда аның конструкция элементларын гына торгызырга түгел, бәлки аңа килеп тоташкан асфальт капламаны да люкның тышкы читеннән 20 см дан ким булмаган радиуста торгызырга бурычлы.

5.14. Төзекләндерүне (юл капламасын, яшел утыртмаларны һ. б.) торгызу эшләрен үз көче белән башкару мөмкинлеге булмаганда оешма, предприятие, юридик һәм физик зат әлеге эшләргә башкару өчен махсулаштырылган оешмалар белән шартнамә төзәргә тиеш. Бу очракта әлеге шартнамә эшләргә башкаруга ордер рәсмиләштергән вакытта вәкаләтле органга тапшырыла.

Шартнамә төзү эшне башкаручы оешма өстеннән төзекләндерү элементларын торгызу өчен җаваплылыкны төшерми.

Объектлар төзегәндә төзекләндерү элементларын (яшел зоналар, тротуарлар, борт ташлары) саклап калу мөмкин булмаган очракта төзелеш заказчысы торгызуны үз хисабына башкара.

5.15. Оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр, юридик һәм физик затлар башкара торган эш урамнар, тротуарлар, жәяүлеләр юллары, газоннар, квартал эчендәге, ишегалды һәм башка территорияләр тулысынча төзекләндерелгәннән соң төгәлләнгән дип санала.

5.16. Эшләр тәмамлангач һәм төзекләндерү торгызылганнан соң икенче көнне заказчы подряд оешмасы белән берлектә вәкаләтле орган вәкилләренә, территория хужаларына торгызылган юл капламаларын, газоннар һәм төзекләндерүнең башка элементларын тапшыра. Эшләргә тәмамлау датасы булып бозылган төзекләндерүне, газоннарны һәм юл капламаларын торгызу турындагы актка кул кую датасы санала.

5.17. Урамнарда һәм майданнарда жир эшләргә башкарганда, контроль органнары, казып ачылган урыннарны контрольдә тотучы затлар, әлеге Кагыйдәләргә бозылуы ачыкланган, ордерда куелган шартларны үтәмәү, траншеяны сыйфатсыз итеп күмү яисә юл капламаларын (түшәмәләрен) һәм яшел утыртмаларны сыйфатсыз торгызу, рөхсәтсез ачу яисә башка (техник проектны, эшләр башкару проектын) бозулар беленгән очракта кануннарда каралган тәртиптә гаеплеләргә җаваплылыкка тарту өчен эшне туктатып торырга һәм тәкъдимне вәкаләтле органга жиберергә хокуклы.

6. Гамәлгә яраксыз жир асты корылмаларын юк итү

6.1. Әгәр жир асты корылмасы искергән яки башка корылма белән алмаштырылган һәм шуңа бәйле рәвештә челтәрдән өзәлгән булса, ул грунттан алынырга (чыгарылырга) һәм акт белән рәсмиләштерелергә тиеш.

Гамәлгә яраксыз жир асты корылмаларын чыгару буенча эшләргә бәйсе шактый зур булганда, алар түбәндәге шартларны мәҗбүри үтәгәндә грунтта калдырылырга мөмкин:

1) коелар 1 метрдан да ким булмаган күлөмдө сүтелергә һәм жентекләп тыгызланган ком белән капланырга тиеш, ә капкачлар, рәшәткәләр һәм башка жиһазлар алынган булырга тиеш;

2) диаметрлары 300 мм һәм аннан да зуррак булган торба үткәргечләрнең кое һәм камералардагы керү һәм чыгу тишәкләре тыгыз итеп томаланалар;

3) зур күлөмле кирпич һәм бетон жир асты корылмалары таш материаллар белән тыгыз итеп томаланалар (капланалар) һәм ком белән күмеләләр;

4) газүткәргечләр өздереләләр һәм үтәли өрдереләләр;

5) электрокабельләр ябылырга тиеш.

6.2. Күрсәтелгән барлык чаралар да әлеге корылмаларның башкарма сызымнарда чагыла, алар акт белән бергә вәкаләтле органга тапшырыла.

7. Ордерны ябу тәртибе

7.1. Эшләр тәмамланганнан соң, жир эшләрен башкаруга ордер алган оешма, предприятие, учреждение, шәхси эшкуарлар һәм физик затлар вәкаләтле органга түбәндәге документларны тапшырырга тиеш:

1) ачканда Ордер килештерелгән кызыксынучы оешмалар тамгалары белән жир эшләренә ордерның төп нөсхәсе;

2) бозылган төзекләндерүнең, юллар һәм жәяүлеләр тротуарларының капламаларының (түшәмәләренен) тулысынча торгызылуы турында гарантияле хат;

3) объектны файдалануга кабул итү турында дәүләт комиссиясе акты (яңа төзелеш, реконструкция);

4) бозылган төзекләндерү торгызылганнан соң казылып ачылган урынның фотосурәтләре;

6) вәкаләтле орган белән килештерелгән яңа салынган һәм реконструкцияләнган инженерлык челтәрләрен һәм объектларны электрон рәвештә башкарма төшерү;

7) калдыклар барлыкка килгәндә – калдыкларны махсулашкан оешмаларга тапшыру актлары;

8) яшел утыртмаларны кырганда, күчереп утыртканда яки зарар салынганда – компенсацион яшелләндерү буенча башкарылган эшләр актлары, яшел утыртмаларның үсеп китү актлары. Компенсацион яшелләндерү үткәрелмәгән очракта, яшел утыртмаларны кырган өчен акчалата компенсацияне раслаучы түләү документлары;

9) бирелгән рөхсәтнамәдә күрсәтелгән срокларда шартларның үтәлеше.

7.2. Башкарылган эшләргә һәм төзекләндерүгә торгызуны кабул итү контрольлек итүче органнар тарафыннан имзаланган акт белән рәсмиләштерелә, алар – Вәкаләтле орган, территория хужасы, РФ МФД бүлегә (юл өлешендә һәм тротуарда эшләр башкарганда) һәм эшләр башкаручының вәкиле.

7.3. Актарып казылган урынга чыгып тикшерү үткәннән соң теркәү кенәгәсендә Ордерны ябу турында тамга куела. Документлар белән ордер архивта ике ел дәвамында саклана.

8. Нигезлэмәне бозган өчен жаваплылык

8.1. Әлеге Нигезлэмәнең таләпләрен бозган юридик затлар, гражданнар һәм вазыйфай затлар, буйсынуларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә жаваплы булалар.

8.2. Жир эшләрен ордерсыз башкару яисә эшләрне башкаруның билгеләнгән срокларын бозу үз белдегең белән (рәхсәтсез) башкару була һәм административ жаваплылыкка китерә.

8.3. Бозылган юл капламасын торгызу, территорияне төзекләндерү һәм жир эшләрен башкару срокларын үтәмәү өлешендә бозуларга юл куйган вазыйфай затлар һәм гражданнар Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә жаваплы булалар.

8.4. Жирлекләр хужалыгына шактый матди зыян салган әлеге Нигезлэмәнең тупас бозылуы факты ачыкланган очракта, милек рәвешләренә карамастан, предприятие яки оешмаларның вазыйфай затларына материаллар хокук саклау органнарына законнарда билгеләнгән тәртиптә тапшырыла ала.

Аларны башкаруга керешкәнче Ордер алу зарур булган эшләр исемлеге

1. Төзелеш, реконструкция һәм капитал ремонт.

1.1. Жир асты инженерлык челтәрләре:

- торбалы – суүткәргечләр, канализация, жылылык челтәрләре, нефть үткәргечләр һәм газүткәргечләр, яңгыр канализациясе, дренаж;

- кабельле – электр челтәрләре, элемтә челтәрләре, радио, телевидение, светофорлар, урамнарны яктырту.

1.2. Юллар, урамнарның машиналар йөрү өлеше, тротуарлар, борт ташы, бүлү полосалары; терәк диварлар, газоннар, электр линияләре терәкләре, тышкы реклама чаралары, светофорлар, яктыртыла торган юл билгеләре, мәгълүмати күрсәткечләр.

1.3. Торак, административ һәм житештерү биналары.

1.4. Каралтылар (аерым торучы, яннан өстәп салынган), вакытлы жир өсте корылмалары:

- сәүдә, жәмәгать туклануы, көнкүреш хезмәте күрсәтү, автосервис объектлары, автозаправка станцияләре, ачык автостоянкалар һ.б. (аларны киртәләүләренә дә кертеп).

2. Биналарда, беренче катлардагы урыннарда, каралтыларда урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә тышкы чыгу юлы булган торак булмаган биналарны реконструкцияләү, яңадан жиһазландыру, үзгәртеп планлаштыру һәм капитал ремонтлау.

3. Территорияне төзекләндерү һәм яшелләндерү.

4. Планлаштыру эшләре (грунт кисү һәм өю, тар сай чокырларны һәм ерымнарны күмү).

_____ (муниципаль берәмлекнең

_____ жирле үзидарә органы)

_____ -тан (-дан) _____ (алга таба – мөрәжәгать итүче).

(юридик затлар өчен – тулысынча аталышы, оештыру-хокукый рәвеш, дәүләт теркәве турында мәгълүматлар; физик затлар өчен – фамилиясе, исеме, атасының исеме, паспорт мәгълүматлары)

ГАРИЗА.

Килештерүегезне һәм түбәндәге объектта жир эшләрне башкаруга ордер бирүегезне сорыйм:

_____ (объектның аталышы, адресы)

Заказчы

_____ (заказчы оешмасының аталышы)

өчен

_____ (башкарыласы эшләрнең төрләре)

Эш түбәндәге срокларда үтәләчәк: 20__ елның ____ -нан (-нән) 20__ елның ____ -на (-нә) кадәр.

Эшләрне башкару өчен җаваплы

_____ (вазыйфасы, фамилиясе, исеме, атасының исеме, телефон)

20__ елның _____

Документларның тулы исемлеге

I. Ордер алу өчен түбэндәгеләр бирелә:

1. Жир һәм төзелеш эшләрән, инженерлык челтәрләрән һәм коммуникацияләрән салуга һәм Балык Бистәсе муниципаль районының тышкы төзекләндерү элементларын бозуга бәйле эшләрне башкаруга ордер алуға гариза (2 нче кушымта).
2. Ордер рәсмиләштерүгә юридик зат вәкиленең шәхесен яки вәкаләтләрән таныклаучы документлар.
3. Проект документлары 1:1000 һәм 1:500 масштабтагы график материаллар белән.
4. Өч ел дәвамында грунтның утыруы һәм деформациясе очрагында төзекләндерү объектн кабат торгызу өчен гарантия йөкләмәсе (инженерлык коммуникацияләрән авария-торгызу ремонтна бәйле рәвештә жир эшләрә башкаруга ордерга кушымта).
5. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына салымнар, жьемнар һәм башка түләүләр буенча бурыч булмау турында белешмә (-ләр) (мөрәжәгать итүче инициативасы буенча), авария хәлләрәнә бәйле очрактар өчен бирелми (билгеләнә).

II. Инженерлык коммуникацияләрән авария-торгызу ремонтна бәйле рәвештә жир эшләрән башкаруга ордерны рәсмиләштерү өчен түбэндәгеләр тапшырыла:

- эшләрне башкару урынын жентекле географик (адреслы) бәйләп житәкче имзасы белән ордер алу турында хат авария-торгызу эшләрән башкару өчен жаваплы үтәүченә (останың Ф.И.А.и.), эшләрне башкару срокларын күрсәтеп.

Авария турында телефонограммасын (факсограммалар) жибәрү белән бер үк вакытта, аварияне бетерүче оешма бер тәүлек эчендә Башкарма комитетта авария эшләрән башкаруга ордер рәсмиләштерергә тиеш.

Башкарма комитетта ордерны якындагы эш көнендә рәсмиләштерү шарты белән кичке һәм төнге сәгатьләрдә, ял һәм бәйрәм көннәрәндә авария эшләрән башкарырга рөхсәт ителә;

-өч ел дәвамында грунтның утыруы һәм деформациясе очрагында төзекләндерү объектн кабат торгызу өчен гарантия йөкләмәсе (инженерлык коммуникацияләрән авария-торгызу ремонтна бәйле рәвештә жир эшләрә башкаруга ордерга кушымта).

III. Ордерны озайту өчен тәкъдим ителә:

- элек бирелгән ордерның төп нөсхәсе;
- яңа чорга эш графигы;
- башкарылган һәм төгәлләнмәгән эшләр күләмен күрсәтеп башкарылачак эшләргә эшче сызым.

Ордер бирүдән баш тарту өчен нигезләр:

1) Мөрәжәгать итүче тарафыннан документлар тулы күләмдә тапшырылмаган яки тәкъдим ителгән гаризада һәм (яисә) документларда тулы булмаган һәм (яисә) дәрәс булмаган мәгълүмат бар;

2) Дәүләт хакимияте органының, жирле үзидарә органының яисә дәүләт хакимияте органына яки жирле үзидарә органына караган оешманың ведомствоара гарызнамәгә, әгәр тиешле документ мөрәжәгать итүченең үз инициативасы белән тәкъдим ителмәгән булса, муниципаль хезмәт күрсәтү өчен кирәкле документларның һәм (яисә) мәгълүматның булмавы турында таныклаучы жавабының килеп ирешүе;

3) Элек алынган ордер буенча жир эшләре башкарылганнан соң бозылган төзекләндерүне торгызу буенча йөкләмәләргә үтәмәү;

4) Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларына салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр буенча бурыч булу.

5) Жир кишәрлегә дәүләт (муниципаль) милкенә керми.

Ордерны ябу өчен нигезләр:

Эшләр тәмамланганнан соң территориянең бозылган төзекләндерүен торгызмау (территорияне төзекләндермәү).